

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 26. novembra 2013

tlačová tajomníčka

Dobrý deň. Vážené dámy, vážení páni, vítam vás na dnešnej tlačovej konferencii k správe o finančnej stabilite k novembru 2013. Ja by som Vám rada predstavila predstaviteľov finančného trhu, respektíve útvaru dohľadu nad finančným trhom Národnej banky Slovenska - a síce nášho pána výkonného riaditeľa, pána Vladimíra Dvořáčka, ktorý je výkonným riaditeľom útvaru dohľadu nad finančným trhom a ďalej pána Mareka Ličáka, ktorý je riaditeľom odboru politiky obozretnosti na makroúrovni a do tretice pána Štefana Richtárika, ktorý je risk analytik odboru politiky obozretnosti na makroúrovni. Správu vám teda uvedie a úvodné slovo bude mať pán Dvořáček.

Vladimír Dvořáček, výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Ďakujem pekne. Vážené dámy, vážení páni prajem Vám príjemné popoludnie. Dovoľte, aby som na úvod pred prezentáciou, ktorá bude nasledovať povedal niekoľko úvodných slov k správe o finančnej stabilite, ktorú dnes schválila Banková rada Národnej banky Slovenska. Správu o finančnej stabilite, ktorú v tejto podobe predkladáme od začiatku tohto roka posudzujeme ako veľmi dôležitý dokument, v ktorom chceme dať širokej odbornej verejnosti vyčerpávajúcu a komplexnú informáciu o stabilite finančného trhu na Slovensku. Keďže táto správa je komplexná, musíme v tejto správe vychádzať aj z istých predpokladov a z vývoja, ktorý je najmä v Európskej únii a v rámci nej v eurozóne, lebo toto externé prostredie má potom veľmi dôležitý dopad aj na stabilitu slovenského finančného sektora. Pokiaľ ide o prvé tri štvrt'roky roku 2013, konštatujeme, že tou najvýznamnejšou skutočnosťou bolo ukončenie recesie v eurozóne. Toto oživenie bolo sprevádzané aj čiastočnou stabilizáciou dlhovej krízy v eurozóne. Zaznamenali sme relatívne pokojný vývoj na finančných trhoch a obnovu spotrebiteľskej dôvery. Mierne sa posilnilo aj tempo rastu slovenskej ekonomiky. Súčasne ale s týmto koštanovaním treba povedať, že toto oživenie bolo do veľkej miery podmienené aj masívnymi operáciami zo strany centrálnych bánk, najmä v snahe podporiť likviditu na finančných trhoch a súčasne upozorňujeme na to, že v externom prostredí sú naďalej prítomné viaceré významné riziká, ktoré môžu vyústiť v budúcnosti opätovne do nejakých turbulencií, jednak na finančných trhoch, jednak aj do obdobia nízkeho rastu, respektíve recesie. Keďže toto koštatujeme v tejto správe je veľmi dôležité povedať aj to, že aj v európskom kontexte je potrebné v ďalšom období venovať veľkú pozornosť štrukturálnym reformám a prijímaniu

d'alších konsolidačných opatrení a to v pomerne veľkom rozsahu. Konštatujeme, že niektoré bankové skupiny sú vystavené negatívnym trendom a to najmä vo viacerých krajinách strednej a východnej Európy. Dámy a páni, dovoľte aby som v ďalšom prešiel na stav slovenského finančného sektora ako sa aj toto externé prostredie odrazilo na situácii u nás. Hneď na úvod musím konštatovať, že vplyv týchto rizík z externého prostredia bol vo veľkej miere zmierňovaný odolnosťou domácich finančných inštitúcií. To je veľmi dôležité konštatovanie a to tvrdenie, ktoré hovoríme, že domáce finančné inštitúcie sú odolné stavíme najmä na priaznivej situácii pokiaľ ide o solventnosť slovenských finančných inštitúcií, o pretrvávajúcu ziskovosť slovenských finančných inštitúcií, ďalšou veľmi pozitívnou črtou je dostupnosť zdrojov financovania. Je tu dosť silná pozícia aj v oblasti likvidity v bankovom sektore a súčasne hovoríme, že táto situácia je tu aj preto, že slovenské banky stále podnikajú relatívne konzervatívnym spôsobom. To znamená, že tie obchodné modely slovenských bánk sú stále relatívne konzervatívne. Čiže napriek tomuto priaznivému konštatovaniu, ale v ďalšej časti sa správa o finančnej stabilite venuje istým rizikám, ktoré sa v slovenskom finančnom sektore nachádzajú a ja teraz pomenujem niektoré z nich. To prvé - a toto riziko zdôrazňujeme aj dlhšiu dobu - je riziko zhoršenia kvality úverového portfólia. Napriek tomu však v roku 2012, keď bolo oslabené tempo ekonomického rastu, nezaznamenali sme u slovenských bánk výraznejší nárast zlyhaných úverov, hoci sa objavili isté náznaky zhoršenia kreditnej kvality portfólií retailových úverov. Makrostresové testovanie, ktoré vykonávame dvakrát ročne preukázalo odolnosť slovenského bankového sektora, ale keďže tu vidíme isté riziká, bude potrebné do budúcnosti najmä s ohľadom na vysoké tempo rastu retailových úverov dávať pozor na to, aby tu nevznikala situácia, že banky prestanú obozretne podnikáť, teda obozretne poskytovať úvery a to najmä s ohľadom na zabezpečenie týchto úverov a vytváranie dostatočného vankúša v prípade, ak by došlo k nárastu splátok alebo poklesu príjmov obyvateľstva, aby sa vytváral dostatočný vankúš na krytie potenciálnych strát. Súčasne sme tu zaznamenali aj isté riziká, ktoré by sa tu mohli objaviť v súvislosti so zvyšujúcou sa prepojenosťou niektorých komerčných bánk s finančnými sprostredkovateľmi. Ďalším rizikom, ktoré v slovenskom finančnom sektore evidujeme, je vysoká miera investícií do domácich štátnych dlhopisov. Toto sme zdôrazňovali už aj v minulosti, ale tento jav pretrváva a zdôrazňujeme to preto, lebo tento podiel štátnych dlhopisov v portfóliách domácich finančných inštitúcií je najvyšší spomedzi krajín EÚ. A z hľadiska finančnej stability v SR preto pokladáme za veľmi dôležité, aby sme sa vyhli v budúcnosti prípadnej nedostatočnej konsolidácii najmä pokiaľ ide o verejné financie, ktorá by mohla viesť k oslabeniu dôvery investorov. Ďalším zdrojom rizika, ktoré v správe pomenujeme, ktoré

konštatujeme je pretrvávajúce obdobie nízkej výnosovosti menej rizikových aktív. To je tá nízka hladina úrokových sadzieb tak, ako to zvykneme hovoriť, a v tejto súvislosti javy, ktoré sú s tým spojené. Pokiaľ ide o medzinárodné finančné trhy, tu sme zaznamenali zmenu obchodných stratégií týchto finančných inštitúcií a prechod aj do rizikovejších investícií. V slovenskom finančnom sektore sú tieto prejavy špecifické. Pokiaľ ide o bankový sektor zaznamenali sme tu zvýšenú konkurenciu najmä v segmente retailu. Pokiaľ ide o najmä cenové podmienky ako na strane úverov, tak aj na strane vkladov. Ide hlavne o niektoré stredne veľké banky, ktoré sa takýmto spôsobom snažia udržať svoj trhovú podiel a poskytujú bankové služby aj s výrazným poklesom úrokových marží. Toto má ale negatívny dôsledok v tom, že bankám klesá ich ziskovosť, schopnosť generovať zisk a takisto im rastú náklady na kreditné riziko. V ďalších sektoroch tiež evidujeme isté negatívne dopady tejto nízkej hladiny úrokových sadzieb, napríklad v životnom poistení najmä u tých produktov, kde je garantovaný výnos, v oblasti kolektívneho investovania je to zase nízka výnosovosť menej rizikových aktív a je tu teda aj zvyšovanie investícií niektorých fondov do aktív, ktoré majú horší stupeň kreditnej kvality. V správe ďalej konštatujeme aj istý problém v oblasti poisťovníctva, konkrétne v oblasti neživotného poistenia. Evidujeme tu pokles poisťného v havarijnom poistení motorových vozidiel. To je spôsobené dlhším obdobím konkurencie aj u havarijného poistenia aj u povinného zmluvného poistenia a tento stav pokadáme za neudržateľný, pretože začína generovať stratu. V záverečnej časti sa zmienim ešte o dvoch oblastiach, jednak o oblasti úverov. Pokiaľ ide o úvery, koštatujeme tu vlastne už dlhodobo istý jav, že sa nám podnikanie v oblasti poskytovania úverov vyvíja dvojako. Je tu odlišná situácia v segmente domácností a odlišná situácia v segmente podnikov. Zatiaľ čo úvery podnikom klesajú medziročne, to je nakoniec trend, ktorý je v celej eurozóne. My vidíme príčinu tohto poklesu na obidvoch stranách, teda aj na strane ponuky aj na strane dopytu a na rozdiel od iných krajín eurozóny ale nevidujeme znižovanie financovania podnikovej sféry v dôsledku sprísňovania úverových štandardov, pretože existuje nedostatok kapitálu alebo zdrojov financovania. Toto nie je prípad Slovenska, je to spôsobené obidvomi tými stranami aj ponukou aj dopytom a popri tom, keď sa pozeráme na to detailnejšie tak vidíme, že ten pokles úverov nie je všade rovnaký, nie je homogénny, sú tu aj niektoré oblasti kde to úverovanie trochu narastá a je to napríklad aj v segmente malých a stredných podnikov. Na druhej strane v oblasti retailových úverov sme tu zaznamenali najrýchlejšie tempo rastu spomedzi všetkých krajín EÚ a to až o 10 % medziročne. Keďže toto percento je také vysoké pozreli sme sa na to podrobnejšie, či to nie je sprevádzané tvorbou nejakých nerovnováh, či tu nedochádza k istému prehrievaniu, ale v správe konštatujeme, že keďže ceny nehnuteľností až

na niektoré individuálne segmenty nezaznamenali nárast a ten cenový index stále zostáva ešte pod úrovňami, ktoré tu boli pred krízou, pokladáme tento vývoj zatiaľ za zdravý. V poslednej časti správy sa nachádza nová kapitola, a tým už toto moje vystúpenie ukončím, a týka sa vytvorenia systému obozretného dohľadu na makroúrovni. Možno to znie veľmi učene, ale v zásade s implementáciou novej legislatívy vlastne implementáciou Bazileja III v podobe smernice CRD 4 dostane Národná banka Slovenska do svojej pôsobnosti aj veľmi silné nástroje ako bude vykonávať politiku obozretnosti na makroúrovni. Konkrétne sa to prejaví napríklad v oblasti kapitálovej výbavy bánk tým, že bude môcť predpísať takzvané kapitálové vankúše. Národná banka Slovenska má zámer zaviesť od účinnosti vlastne implementácie CRD 4 vankúš, takzvaný vankúš na zachovanie kapitálu, kde pristúpime k plnej implementácii tohto vankúša vo výške 2,5 %. Znamená to, že ak teraz hovoríme o zákonnej požiadavke minimálnej výšky primeranosti vlastných zdrojov bánk o 8 %, od stanovenia tohto vankúša táto výška stúpne na 10,5 %. Táto implementácia smernice nám dá aj ďalšie nástroje a ustanovenia v prípade ďalších vankúšov, ako napríklad proticyklický kapitálový vankúš alebo vankúš na krytie systémového rizika, ale zatiaľ s implementáciou týchto vankúšov neuvažujeme. Ďakujem za pozornosť a bude nasledovať prezentácia pána Ličáka.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni

Ďakujem za slovo. Dámy a páni, dovoľte, aby som Vás tiež privítal. Skôr ako prejdeme k obsahu tejto správy, dovoľte ešte jednou vetou k forme tejto správy. Tento typ správ alebo vôbec ekonomických analýz väčšinou býva dosť ťažkopádny, dlhý, veľmi ťažko sa čítajú. To sme si uvedomovali a preto aj my postupne prechádzame k určitej zmene formy. Možno ste si všimli, že už májová správa bola podstatne kratšia, mala necelých 50 strán a čo je dôležité, snažíme sa používať trochu iný jazyk to znamená hovoriť aj jednoduchšie, zrozumiteľnejšie tak, aby to bolo prístupné aj pre bežných ľudí. Takže týmto Vám vrele odporúčam prečítať si túto správu. Asi to nebude čítanie na dovolenku alebo na dobrú noc, to nepredpokladáme, ale myslím, že vy ako ekonomickí novinári by ste si to mali prečítať, pretože nájdete tam veľa zaujímavých informácií. A teraz dovoľte aby som prešiel k samotnej správe. Pokúsím sa viac-menej nadviazať na to, čo hovoril pán Dvořáček, to znamená viac-menej prehĺbiť a popísať jednotlivé trendy, tie hlavné trendy. Ale začal by som od konca, to znamená zhrnutím alebo tými hlavnými posolstvami tejto správy. Ako už bolo povedané, táto správa hodnotí bankový sektor ako veľmi stabilný, nielen bankový sektor, ale celý finančný sektor. A či už hodnotíme iba samotný bankový sektor na Slovensku, alebo keď to porovnáme so zahraničím, vo viacerých parametroch bankový sektor vykazuje veľmi dobré parametre. Či už je to pri

kapitálovej primeranosti, ktorá dosahuje takmer 17 %, minimálna požiadavka je 8 %, to znamená - ten vankúš, ktorý majú banky je výrazne vysoký. Je to zdravá štruktúra zdrojov - to je niečo, čo nie je samozrejmé. Ak sa pozriete na okolité štáty, či je to Maďarsko alebo iné štáty, majú vážny problém s tým ako je financovaný bankový sektor. A ďalšou dôležitou poznámkou je vývoj ziskovosti. Minulý rok sme ešte hovorili o 30-percentnom poklese ziskovosti, teraz už hovoríme znova o určitom náraste, nie samozrejme nejaký výrazný, ale v treťom kvartáli 2013 sme už videli vyššiu dynamiku rastu ziskovosti, čiže z pohľadu stability bánk tiež dôležitý moment. Z pohľadu bilančných položiek je veľmi dôležitý rast úverov retailu. Je to niečo, čo v podstate iné štáty nám môžu len závidieť, kde vidia v podstate buď nulový rast úverov alebo v podstate žiadny. Banky sú v pozícii kde musia v prvom rade posilňovať kapitál a nemajú priestor na to, aby išli do výraznejšieho úverovania. Čiže v tomto je Slovensko možno ešte s niektorými inými štátmi v pomerne výnimočnej pozícii. V prípade úverovania povedať ako veľmi dôležité, že ten medziročný pokles, ktorý tu už vidíme od polovice roku 2012 sa nám už trochu zastavil, čiže vidíme stále pokles, ale je miernejší. A v niektorých segmentoch, či už je to financovanie malých, stredných podnikov alebo niektoré významnejšie segmenty sme už videli aj medziročné nárasty. Čiže zdá sa, že už aj tam dochádza k určitej zmene. Bankovníctvo je v prvom rade o riadení rizík a tu môžeme potvrdiť to, čo už bolo povedané - z pohľadu kreditného rizika ten vývoj je veľmi stabilný, inými slovami - klienti bánk stále bez nejakých výraznejších problémov tieto úvery splácajú. Toto riziko sme hodnotili z viacerých stránok a neskôr na to aj poukážeme, ale minimálne z tohto pohľadu je ten vývoj relatívne stabilný. Teraz, ak dovoľíte, pôjdem už podrobnejšie k jednotlivým položkám. Správa sa väčšinou začína vývojom v externom prostredí. To je veľmi dôležité, pretože náš bankový sektor je relatívne maličký, uzavretý, zameraný na domácu ekonomiku, ale externé šoky sú veľmi dôležité, či už je to cez finančné trhy alebo ekonomický vývoj. Čiže tento vývoj je pre nás skutočne veľmi dôležitý a pozorne ho monitorujeme. A monitorujeme ho hlavne v kontexte tom, že ten vývoj v zahraničí, v zahraničných bankových sektoroch nie je skutočne veľmi ideálny. Ale začal by som hlavne makroekonomickým vývojom. Z tohto pohľadu sa tá situácia zlepšila, či už je to vývoj v Spojených štátoch, v eurozóne, čo je veľmi dôležitá oblasť pre Slovensko, ale aj na Slovensku sme videli podstatne lepší obraz ako to bolo ešte v májovej správe, to je pozitívny jav. Na druhej strane dávame tam otázku udržateľnosti. To znamená - aj keď ten vývoj je pozitívny, zatiaľ je relatívne krátkodobý a za tým sa skrývajú určité riziká, takže pri tom celkovom hodnotení dopadu na finančnú stabilitu treba byť stále pomerne obozretný. Z pohľadu rizík určite bude veľmi dôležité ako sa bude vyvíjať otázka v oblasti verejných

financií, tlak na konsolidáciu bude určite vytvárať tlak aj na ekonomický rast, čo následne sa môže prejaviť aj na stabilite finančných systémov. Veľmi dôležitý bude vývoj v menovej politike. Menová politika sa ukazuje ako veľmi dôležitá politika pre finančnú stabilitu. Momentálne máme obdobie nízkych úrokových sadzieb, relatívne voľnej menovej politiky viacerých centrálnych bánk. Určite poznáte prípad FEDu, ktorý len naznačil ustúpenie z menovej politiky a spôsobilo to veľmi výrazný šok na finančných trhoch, čiže možné ustupovanie zo súčasných uvoľnených menových politík môže spôsobiť ďalšie dodatočné šoky pre finančnú stabilitu. A ďalej by som prešiel už k samotnému bankovému sektoru alebo vôbec k finančnému sektoru na Slovensku. Veľmi dôležitá oblasť je oblasť solventnosti. Inými slovami je to oblasť, kde banka si vytvára rezervy na možné straty. Čiže to je to čo dáva vlastné do svojho podnikania, ak utrpí straty, tak tým vlastným, tým kapitálom, musí tieto straty pokryť, čiže čím vyššia úroveň kapitálovej primeranosti, tým stabilnejší bankový sektor. Už som spomínal minimálna hranica je 8 %, ak si zoberiete v roku 2008-9 sme sa pohybovali na úrovni 10 % celkovej primeranosti, teraz sme na 17 %, čiže ten nárast je skutočne pomerne výrazný. Tých dôvodov je niekoľko, v prvom rade banky si stále každý rok z určitého zisku, zo zisku sumy predošlého roka niečo ponechajú, o to si zvyšujú ten vlastný kapitál. Zo zisku vytvoreného v roku 2012 si ponechali približne 25 % kapitálu. V minulosti to bolo trochu viac, ale teraz to nižšie percento súvisí do veľkej miery s tým, že tá primeranosť je skutočne vysoká. To, čo ešte bankám pomáhalo je určitý progres v tom ako merajú riziká. To znamená schopnosť bánk lepšie zmerať riziko, lepšie vypočítať kapitál sa zlepšuje, to je vlastne tá poznámka o poklese rizikových váh, a to prirodzene prispieva k tomu, že kapitálová primeranosť v bankovom sektore sa zvyšuje. Čiže celkovo toto je veľmi dôležitý moment, že bankový sektor má vysokú kapitálovú primeranosť. Z pohľadu ziskovosti bankového sektora – znova, ak analyzujeme celý rok 2013 ešte v prvom polroku sme hovorili o 5-percentnom náraste, tretí kvartál ten zisk sa trošku rast zisku sa zvýšil. Už na konci tretieho kvartálu sme hovorili o medziročnom raste ziskovosti o 10 %. V rámci tých pozitívnych vplyvov je to hlavne rast úverov retailovému sektoru, čiže hlavne úverov na domácnosti, to, čo už bolo spomínané, to prirodzene vplýva hlavne na úrokové príjmy. Trošku sa zmiernila konkurencia pri vkladoch, čiže tam sme videli pokles nákladovosti vkladov. A na tej negatívnej stránke je to hlavne rast zlyhaných úverov. Aj keď nebol až taký výrazný, ale je to jeden z tých faktorov, ktorý vplýva na pokles ziskovosti. Na tom grafe máte možnosť vidieť porovnanie, keďže tá analýza je popretkávaná rôznymi porovnaniami slovenského bankového sektora so zahraničím - ako vyzerá ziskovosť bankového sektora na Slovensku v porovnaní s EÚ. Je to rozobraté vo viacerých indikátoroch, ale ako máte možnosť vidieť,

Slovensko je väčšinou nad úrovňou, teda v tých zelených zónach, to znamená vo viacerých oblastiach vykazuje lepšie parametre. A ďalej by som prešiel už k jednotlivým trendom. Už sme spomínali rast retailových úverov, to, že bol najvyšší v Európskej únii a to, že prirodzene, že takýto rast otvára aj určité otázky z pohľadu finančnej stability. Väčšinou ak vznikajú nejaké krízy alebo nejaké problémy, je to spojené s rastom úverov a hneď kde sa to prvé prejaví je hlavne trh nehnuteľností. Čiže pozreli sme sa hlavne na túto oblasť, či tam neexistuje nejaká nerovnováha, či nezačal prudko rásť trh nehnuteľností v určitých oblastiach. Zatiaľ sme nič také nevideli a koniec koncov výsledkom alebo určitým vysvetlením prečo to tak je súvisí s tým, že veľa ľudí keď si berie úvery, berie ich hlavne na refinancovanie. To znamená, že sú tu ľudia, ktorí už majú úvery zobrali si to predtým využívajú, že sú nižšie sadzby, prídu do banky zoberú si úver s nižšou sadzbou, ale zároveň, keď si berú tento úver, to znamená refinancujú mierne zvýšia ten objem úveru a to prispieva k tomu, že rastie celkový stav úverov, ale zároveň nejdú na trh nehnuteľností, čo znamená, že ten trh nehnuteľností nie je týmto vývojom ovplyvnený. Pri sektore domácností by som ešte sa zastavil pri jednej téme, je to otázka finančných sprostredkovateľov. V poslednom období sme zaznamenali nárast prepojenia bánk a finančných sprostredkovateľov hlavne pri poskytovaní úverov na bývanie. Prejavilo sa to vo viacerých bankách najmä v niektorých menších a stredných bankách. Tento trend prináša určité pozitíva, hlavne pre klientov - znižuje to úrokové marže, ale tu by sme radi upozornili, že od určitej úrovne môže prinášať aj určité riziká pre banky. Súvisí to hlavne s tým, že finanční sprostredkovatelia sú odmeňovaní v prvom rade od bánk a ich cieľom je poskytnúť čo najviac úverov, ale banka v prvom rade sa musí zamerať na to aby boli poskytnuté úvery také, ktoré budú stále splácané. Tam vzniká určité riziko, teoreticky môže vzniknúť riziko, ak banka sa až veľmi naviaže na tých sprostredkovateľov a pokiaľ ten sprostredkovateľ už bude mať takú pozíciu, že môže diktovať určité úverové štandardy. Čiže tu chceme na to poukázať, že v určitom momente toto vystavenie môže prinášať určité riziká. A ďalej by som prešiel k finančným rizikám. Prvé a najvýznamnejšie riziko je kreditné riziko. Ako som už spomínal, v tejto oblasti sme nevideli nejaké výrazné zhoršenie skôr je tá situácia stabilná, to znamená klienti, či sú to domácnosti alebo podniky viac-menej splácajú svoje úvery a nedochádza k nejakému výraznému zhoršeniu. Skúmali sme to z rôznych strán ale žiadne výrazné riziko sme tam nevideli. To, čo možno stojí za zmienku je nárast úverov v omeškaní do 30 dní, ale je to viac menej asi cyklický jav, ktorý sa nám ešte nepotvrdil dlhodobo. Pri kreditnom riziku by som sa možno pristavil pri jednej téme. Je to téma LTV. Tí, ktorí máte úvery určite viete o čo ide. Ak prídete do banky, zoberiete si úver na bývanie musíte zabezpečiť ten úver určitou nehnuteľnosťou,

ktorá je nejaká ohodnotená a banka vám dá objem úveru v závislosti od toho aká je hodnota tej nehnuteľnosti. Pre klienta je prirodzene najlepšie ak je ten objem úveru čo najvyšší v porovnaní s hodnotou nehnuteľnosti, ale pre banku, ak je ten pomer veľmi vysoký môže to predstavovať určité riziko. Najmä v momentoch, ak ten klient zlyhá, vtedy banka musí zobrať tú nehnuteľnosť, ide ju zrealizovať napríklad na trh, ale tam môže nastať určitý pokles tej hodnoty a vtedy banka utrpí stratu. Čiže z pohľadu finančnej stability je dôležité aby banka si vytvárala určitú rezervu pri poskytovaní takýchto úverov a aby tieto úvery s vysokým LTV netvorili výraznú časť nových úverov. V niektorých bankách sme videli nárast podielu týchto úverov, takže preto sme to aj komunikovali týmto spôsobom aj voči bankám, že toto môže v určitých momentoch a najmä v období poklesu cien nehnuteľností môže predstavovať riziko. Z pohľadu trhových rizík tie zmeny alebo tie hlavné trendy sa týkali najmä druhého piliera, kde došlo k pomerne výrazným legislatívnym zmenám a tie sa zákonite prejavili na štruktúre majetku, ktoré viedli aj k tomu, že stúplo riziko. Tu by som ale rád podotkol. Väčšinou to slovo riziko má hneď negatívne určité vnímanie, tu to vnímame pozitívne pretože doteraz tá úroveň rizika bola skutočne minimálna. V tom druhom pilieri investovali v podstate len do bánk, do štátnych dlhopisov čiže teraz sa to začína už miernejšie zrealizovať – to, ako majú vyzeráť jednotlivé fondy. Ďalšia kapitola nie je až natoľko veľká z pohľadu rozsahu sa týka regulátórno-legislatívneho prostredia. V tejto kapitole predstavujeme hlavne jednotný mechanizmus dohľadu, čiže základné trendy ako to asi bude vyzeráť. Ďalej v oblasti krízového manažmentu boli predstavené niektoré dôležité legislatívne návrhy, takže tiež podrobnejšie sa k nim vyjadrujeme a podobne k zákonu o DDS-kách sú tam vymenované tie zmeny a prípadne ich dopad. A v poslednej časti by som znova len krátko sa vyjadril k politike obozretnosti na makroúrovni. Ako už pán Dvořáček spomínal je tu nová oblasť nová kompetencia Národnej banky Slovenska, ktorou môžeme - a vlastne nie že môžeme, ale musíme zasahovať aby sme zamedzili krízam, prípadne negatívnemu vývoju. A v rámci toho sú veľmi dôležité kapitálové vankúše, je ich tam viacero, nebudem o nich hovoriť detailne, je to v správe, ale to čo je asi dôležité už pán Dvořáček naznačil. Aktivácia tej politiky pravdepodobne bude viesť k zavedeniu vankúša na zachovanie kapitálu v plnej výške 2,5 %, čiže tak, ako pán Dvořáček spomínal - celková kapitálová primeranosť minimálna požiadavka bude na úrovni 10,5 % plus samozrejme ešte riziko každej konkrétnej banky v rámci piliera dvojka. Takže dámy a páni, to je všetko z mojej strany a ďakujem pekne za pozornosť.

tlačová tajomníčka

Aj ja ďakujem veľmi pekne aj pánovi Dvořáčkovi aj pánovi Ličákovi a teraz je tu priestor na Vaše otázky, nech sa páči.

Marek Zgalinovič, RTVS

Chcem sa Vás spýtať k tomu čo ste hovorili, že najviac v EÚ rastú tie úvery pre domácnosti o 10 % - či tam vidíte priestor na nejaký ďalší rast a kde je možno tá hranica kým to je ešte možno zdravé a v poriadku a kedy už to bude naozaj možno príliš.

Marek Ličák, riaditeľ odboru politiky obozretnosti na makroúrovni

Teraz je vysoký, teda hlavne keď to porovnáme s inými štátmi, na druhej strane nie je až taký vysoký ako sme videli v roku 2007 – 2008 kde sme videli 30-percentné nárasty. Ale ak sa pozrieme na perspektívu, skôr tie trendy už hovoria, že ten rast by už nemal rásť, skôr bude klesať. To znamená - veľmi dôležitými faktormi je určite demografia, momentálne bankám pomáha pomerne veľký počet ľudí vo vekovej hranici 25 až 35, tí su tí, ktorí vstupujú na trh úverov. Ak sa pozriete na ten demografický vývoj, myslím, že od tohto roku už je ten zlomový bod, kde práve táto skupina ľudí bude tvoriť stále menší počet z tých celkových uchádzačov. Veľmi dôležitá bude určite úroková politika Európskej centrálnej banky, to znamená na akej úrovni budú nastavené úrokové sadzby, ale skôr by som povedal, že tento rast už dosiahol svoj vrchol a skôr by som čakal nejakú stagnáciu, čiže na úrovni okolo 10 % prípadne trošku nižší rast.

Gabriela Kajterová, rádiožurnál slovenský rozhlas

Dobrý deň, ja by som sa chcela opýtať k tomu vankúšu, že prečo ste sa rozhodli pre tých 2,5 % a či to môže niečo reálne pre banky znamenať, či tam budú nejaké zmeny. Ďakujem.

Vladimír Dvořáček, výkonný riaditeľ útvaru dohľadu nad finančným trhom

Ďakujem za otázku. Samozrejme, že my sme hovorili, že tie riziká, ktoré my vidíme v našom bankovom sektore, to je najmä to kreditné riziko, čiže to je to riziko že z nejakého úverového vzťahu v budúcnosti by mohla byť aj nejaká strata. Tento vankúš je presne určený na to, je to istý vankúš na pokrytie nejakých budúcich strát a tá európska legislatíva nám dáva plnú právomoc ho aplikovať na národnej úrovni. Je to medzi iným teda jedna z mála veľmi významných kompetencií, ktoré zostávajú na národnej úrovni v čase, keď dochádza jednak skoro k plnej harmonizácii európskej legislatívy cez Basel III a súčasne aj k zjednocovaniu dohľadových postupov a praktík cez vytvorenie Single supervisory mechanism, teda

jednotného mechanizmu dohľadu cez Európsku centrálnu banku. Toto je jedna z veľmi dôležitých kompetencií, ktorou sa súčasne uznáva to, že ten vývoj v európskych krajinách nie je všade rovnaký, že niekde môže byť ten vývoj iný a že tie makroekonomické podmienky ešte v rámci krajín EÚ alebo eurozóny sú rozdielne. Takže my v tom vidíme veľký význam, že takýto nástroj nám zostáva v oblasti politiky obozretnosti na makroúrovni na národnej úrovni a v rámci toho sme sa rozhodli uplatniť tento vankúš v plnej výške. Dnes si treba uvedomiť, že slovenský bankový sektor ako celok ďaleko prekračuje tieto hodnoty, pán Ličák to hovoril, je to cez 15 %, a na druhej strane je stále v platnosti odporúčanie útvaru dohľadu, ktoré sme vydali ešte začiatkom minulého roka, kde sme odporučili aby slovenské banky zachovávali kapitálovú primeranosť aspoň na úrovni 9,5 %. Tu hovoríme, že to bude spolu s tými 8 plus 2,5 je 10,5 - čiže pôjdeme na trochu vyššiu požiadavku, ale nie takú, ktorú by tie banky neboli schopné splniť. To je veľmi dôležité a skôr potom, keď sa pozeráme na tú štruktúru, to postihuje skôr tie menšie a stredné banky, ale aj tie ju spĺňajú, ale tie sa skôr budú blížiť k tej úrovni a tie veľké banky samozrejme majú ešte väčšiu kapitálovú výbavu, čo ale zase zodpovedá tomu, že to sú veľké banky, ktoré by mali mať veľmi - alebo väčšiu kapitálovú výbavu ako tie malé a stredné banky. Čiže rozhodli sme sa tak najmä preto, aby sa v slovenskom bankovom sektore udržala tá výška kapitálu, ktorá tam dnes je. Ďakujem.

tlačová tajomníčka

Tak, ak už nemáme ďalšie otázky ja Vám veľmi pekne ďakujem za to, že ste dnes prišli a prajem Vám ešte pekný deň.